

1875-76

A5557

Anuare universitare

Nagyvárad.

5557

A

NAGYVÁRADI KIR. JOG- és ÁLLAMTUDOMÁNYI-KAR

A L M A N A C H J A

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1875-6-ról.

Második évfolyam.

NAGYVÁRAD,

1876.

NYOMATOTT HÜGEL OTTÓNÁL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. Történelmi visszatekintés.

A nagyváradi kir. akadémia b. e. Mária Terézia által alapított 1780-ban. Eleintén ugyan csak a bölcsészeti szakma volt ezen akadémián képviselve, de már 1778. évi június hó 17-én kormányrendelet által két évfolyamu jogi fakultással kibővítettett.

1855-ben a tanintézet cs. kir. jogakadémia neve alatt három évfolyamú jogtanodává szerveztetett, mindazáltal a jogvégzettek csak kivételesen bocsáttattak, még pedig 4 fél évi egyetemi cursus utánpótlása mellett, a jogi szigorlatokra. A tannyelv német volt.

1861-ben ismét a magyar tannyelv hozatott be, 1867-ben újabb ideiglenes szervezetet nyert az intézet, végre 1874. évi május hó 4-kén kelt legfelsőbb elhatározással a két magyar egyetem jogi karával egyenjogu, négy évfolyamu teljes jog- és államtudományi karrá alakítottatott át, melynek végeztével a jogtanulók közvetlenül, azaz minden utánpótlás nélkül, de csak egyetemen, jogszigorlatokra bocsáttatnak.

Jelenleg a nagyváradi kir. jog- és államtudományi karnál következő nyolcz tanszék van rendszeresítve, u. m. 1) a római jogra, 2) a jogbölcséletre és büntetőjogra, 3) a nemzetgazdaságtan-, pénzügytanra és a magyar pénzügyi törvényekre, 4) a magyar és osztrák magánjogra, 5) a peres és perenkivüli eljárásra, váltó- és kereskedelmi jogra, 6) a statisztikára és magyar közigazgatási jogra, 7) a jogtörténetre és egyházi jogra, 8) a politikára, magyar közjogra s a jog és államtudományokba való általános bevezetésre. Ezekon kívül a bánya és tételes nemzetközi jog, az európai államok statisztikája, a bölcsészet, művelődéstörténet és törvénytudomány orvostan is adatnak elő.

II. A jog- és államtudományi kar személyzete.

IGAZGATÓ.

Dr. Hoványi Lajos, h. ügyvéd, a törvénykezési eljárás, a váltó- s kereskedelmi jog ny. rendes tanára, a jogtudományi államvizsgálati bizottság e. i. elnöke, Nagyvárad városa törvényhatósági bizottságának tagja, Ujváros, magyar-utca, 2. sz. a. saját házában.

NYILVÁNOS RENDES TANÁROK.

Dr. Hoványi Lajos (lásd fent.)

Turcsányi Vincze, hites ügyvéd, a nemzetgazdász, pénzügytan és pénzügyi tétéles törv. ny. r. tanára, a II. alapvizsgálati bizottság e. i. elnöke s az államtudományi államvizsgálatinak tagja V.-Olaszi, sz. János-utca 340. sz. a.

Dr. Kudelka József, h. ügyvéd a jogbölcshészet és büntetőjog ny. r. tanára, a II. alap- s a jogtudományi államvizsg. bizottság tagja. Ujváros, szt. László tér, 1. sz. a. I. em.

Dr. Kürthy János, az encyclopaedia, a magyar közjog és a politika ny. r. és pénzügyi tétéles törvények h. tanára, a művelődéstörténet előadására följogosított tanár, az I. és II. alapvizsgálati, valamint az államtudományi államvizsgálati bizottságok tagja, tandíjmentességi előadó, Biharmegye statisztikai bizottságának tagja, Olaszi, Kis Sámuel-féle ház I. em.

Dr. Bozóky Alajos, képesített egyetemi magántanár, a római jog ny. r. tanára s az egyházi jog előadására följogosított tanár, az államtudományi államvizsgálati bizottságnak e. i. elnöke, az I. alap- valamint a jogtudományi államvizsgálati bizottságok tagja, a tanári kar jegyzője és könyvtárnok. Olaszi, hidegser-utca, a keleti vasuti hid mellett.

Dr. Sipos Árpád, h. köz- és váltó-ügyvéd, képesített egyetemi magántanár, az ausztriai- és magyar magánjog s a bányajog ny. r. tanára, az I. alapvizsgálati bizottság e. i. elnöke, a jogtudományi államvizsgálati bizottság tagja; ösztöndíji előadó, Nagyvárad városa törvényhatósági bizottságának és községi iskolaszékének tagja. V.-Olaszi, kőfaragó-utca Szeletzky-féle házában.

Dr. Molnár Imre, képesített egyetemi magántanár, a jogtörténet és egyházi jog ny. tanára, a tételes nemzetközi az ész- és büntetőjog előadására följogosított tanár, a I. és II. alap, valamint a jogtudományi államvizsgálati bizottságok tagja; az alap- vagy államvizsgálati engedélyek előadója. Ujváros, magyar-utca 3. sz.

NYILVÁNOS RENDKIVÜLI TANÁR:

Dr. Személy Kálmán, képesített egyetemi magántanár, az oszt. magyar birodalom s az európai államok statisztikájának, valamint a magyar közigazgatási törvények ny. rk. tanára, a II. alap- és az államtudományi államvizsgálati bizottságok tagja; Nagyvárad városa statisztikai bizottságának tagja, és községi iskolaszékének jegyzője, Olaszi, kőfaragó-utca 833. sz. a.

MAGÁNTANÁROK.

Dr. Lukács János, Biharmegyei t. főorvosa, a biharmegyei orvos és gyógyszerész-egylet elnöke, a törvényszéki orvostan magántanára. Ujváros, Teleky-utca, saját házában.

Dr. Nemes Imre, főreáltanodai rendes, képesített egyetemi magántanár, a bölcsészet magántanára. Nagy-Körös-utca 540. sz.

Dr. Konrád Márk, orvostudor, babaképezdei igazgató, főutca, Grünvald-ház I. em.

Dr. Pollák László, orvostudor, Széchényi-tér, saját házában.

KÖNYVTÁRNOK:

Dr. Bozóky Alajos (lásd fent.)

HITSZÓNOK:

Podhraczký Rezso, áldozár, a József-intézet igazgatója.

Pedellus:

Korn Lajos; az akadémiai épületben.

Szolga:

(Betöltetlen.)

III. A jog- és államtudományi karral kapcsolatban levő vizsgálati bizottságok.

I. Alapvizsgálati bizottság.

Elnök: Dr. Sipos Árpád.

Bizottsági tagok: Dr. Kürthy János, Dr. Bozóky
Alajos és Dr. Molnár Imre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. Alapvizsgálati bizottság.

Elnök: Turcsányi Vincze.

Bizottsági tagok:

Dr. Kudelka József.
Dr. Kürthy János.
Dr. Molnár Imre.
Dr. Személy Kálmán.

Fogtudományi államvizsgálati bizottság.

Elnök: Dr. Hoványi Lajos.

Beltagok:

Dr. Kudelka József.
Dr. Bozóky Alajos.
Dr. Sipos Árpád.
Dr. Molnár Imre.

Kültagok:

Gyöngyössy Lajos, kir. törv. bíró.
 Jedlicska Gusztáv, kir. törv. bíró.
 Nagy Ödön, kir. törv. bíró.
 Dr. Baróthy Antal, ügyvéd.
 Gedeon Ferencz, ügyvéd.
 Dr. Kralovszky Mór, ügyvéd.
 Ritoók Zsigmond, ügyvéd.
 Tóth Dezső, megyei főügyész.

Allamtudományi államvizsgálati bizottság.

Elnök: Dr. Bozóky Alajos.

Beltagok:

Turcsányi Vincze.
 Dr. Kürthy János.
 Dr. Személy Kálmán.

Kültagok:

Beöthy Andor, Biharmegye alispánja.
 Dobozy Miklós, Biharmegye főjegyzője.
 Lukács György, Nagyvárad városának polgármestere.
 Dr. Kralovszky Mór, ügyvéd.
 Tóth Dezső, ügyvéd.

IV. 187⁵/₆-iki tanév.

A tanév 1875. évi október hó 16-ik napján nyitott meg. D. e. 9 órakor ft. Podhraczký Rezső ur, az akadémia hitszónoka a prémontrei templomban előre bocsátott „Veni Sancte“ után énekes nagymisét mondott, melynek végeztével a tanári kar és a joghallgató ifjuság az akadémiai

diszterembe vonult, hol legelőször dr. Hoványi Lajos igazgató lépett a szószékre s rövid üdvözlő beszédben intette az ifjakat feladatuk komolyságára s arra, hogy minden erejüket alapos kiképeztetésükre fordítsák, drága idejüket felhasználatlanul elmulni ne engedjék, mindenkor kötelességeiket teljesítsék, úgy egymás, mint a tanárok s az akadémiai hatóság irányában illendő férfias és komoly magaviseletet tanusítsanak, hogy soha ne legyen okuk az iskola falai között eltöltött napokat sajnálniok, hanem hogy azokra mindig örömmel vissza emlékezzenek.

Azután dr. Szémély Kálmán a következő alkalmi beszédet mondotta :

Tisztelt gyülekezet!

Azon ajánlatos szokás, melynélfogva a tudományos tanintézetek évi működésük kezdetét ünnepélyes megnyitással jelzik, — kedves alkalmat szolgáltat nekem arra, hogy ma önökhöz szólhatok. Szemlét tartva azon tárgyak fölött, melyek létérdekeinket legközelebről illetvén, legiukácbb alkalmasak, hogy fölöttök ily alkalommal néhány gondolatot kifejtsünk, inkább a függőben levő kérdések sokasága teszi nehezzé a helyes választást. A mult évben foganatba vett új tanulmányi rendszer számos oly fontos kérdést hozott felszínre, mely végleg megoldottnak épen nem mondható, és így kétszeresen üdvös lenne ezeket fejtegetés tárgyává tenni. A vizsgálati rendszer, a bifurcatio, a tantárgyak csoportosítása, a fegyelmi rend egészben és számos részleteiben, bő anyagot nyujtanának; s mindezek igen közel érdekelnének bennünket. Ez alkalommal azonban más, mindezeknél nem kevésbé fontos, nem kevésbé érdekes, sőt — véleményem szerint — elodázhatlan kérdést választottam beszédem tárgyául. Szólani fogok az államtudományok tanulmányozásáról, Célom: e tanulmány fontosságát és a jogi tanulmányokkal való szoros összfüggését kitüntetni.

Elodázhatlannak mondom t. gyülekezet e kérdés fejtegetését, mert napjainkban részint egyes elejtett nyilatkozatok részint tényekből vont következtetések e tanulmány fontossága és szükségessége tekintetében oly sajnós tájékoztatanságra, sőt halfogalmakra mutatnak, melyeknek elosztatása, helyreigazítása annál sürgősebb, mert tovaterjedések, a tudomány és gyakorlati életérdekek kiszámíthatlan kárára, e tanulmányok sikerességét is kockáztathatják. Kötelességemnek tartom tehát mindenek előtt néhány jellemző vonással azon jelentőséget kitüntetni, mely az államtudományokat minden időben megillette és különösen napjainkban megilleti.

Az államtudományok, t. gyülekezet, midőn a népélet minden elemével, az állami és társadalmi élet minden körével és ezer szövevényü viszonyaival megismertetnek; midőn föltűntetik azon hatályosan működő okilagosságot, mely valamint az anyagi világ, úgy az állami és társadalmi lét tünevényeiben is uralkodik; s midőn végül a népélet fejlődési törvényeinek felismerésére vezetnek: egyszersmind a legszilárdabb támpontokat nyújtják a közviszonyok mindenoldalú helyes megítéléséhez, az egyedül biztos vezérelveket szolgáltatják azon nagy horderejű problémák megoldásához, melyek az állami és társadalmi lét válhatlan kísérőiként jelentkeznek. És ezen igazságon sarkallik az államtudományok jelentősége! Mert, — mint a művelődés-történet bizonyítja, t. gyülekezet, minden korban, kezdve az őskor homályos államalakulataitól napjainkig, a vallási problémák mellett, mindenkor épen politikai és társadalmi problémák képezték azon sarkpontot, a mely körül az emberiség fejlődése forgott; és napjainkban talán élénkebb mozgást idéznek elő e problémák, mint bármely előbbi időszakban. A legujabb kor nagy technikai vívmányai, a soknemű találmányok, a lendület, mely a természettudományok művelése körül beállott, mélyen ható befolyást gyakoroltak az összes európai népéletre. és korszakot alkotó változáson és átalakuláson vezették át az állami és társadalmi létet is. Az absolutistikus kormányzás megszűnt, az országgyűlésen nem egyes privilegizált rendek képviseltetnek, hanem választott képviselői által az összes nép befolya a törvényalkotásnál. Minden egyes polgár hivatva van, hol a községben, hol a törvényhatóságban politikai feladványok megoldásában részt venni. A munka az előbbi korlátozások nyűgétől megszabadult és a szabad verseny előtt megnyitottak a sorompók. A közlekedési eszközök tökélyesbülése, különösen a vasutak terjedése által előbb nem is gyanított mérvben élénkült a forgalom, az ipar és kereskedelem, nemcsak ugyanazon nemzet tagjait hozva mindennapi sűrű érintkezésbe, hanem az idegen nemzetek közt főnállott rideg válaszfalakat, is ledöntve, mi által az eszmék áramlatának szabad ut nyitvatván. a particularismus sajátságai mindinkább tünedeznek. Mind az állam, mind a társadalom új föladatokkal áll szemközt, melyeknek amaz csak összes pénzügyének és közigazgatásának új alapra fektetése, emez csak a társulás hatványozott erői segítségével felelhet meg. A mindkét irányban felmerülő új meg új problémák pedig csakis a népélet minden elemei és ezek összefüggésének alapos ismerete alapján nyerhetnek sikert ígérő megoldást. Kérdem tehát, nem növekedett-e inkább napjainkban az államtudományok fontossága? Nem a legmagasabb érdekek kívánják e, hogy az államtu-

dományi ismeretek a legszélesebb körökben elterjedjenek mintegy közkinccsé váljanak. Valóban minden művelt embernek, a ki a körüle naponkint felmerülő eseményeket nemcsak látni, hanem megérteni öntudatosan megítélni akarja, szüksége van ez ismeretek bizonyos sommájára; mennyivel inkább annak, ki hivatva van ez eseményekben mint tényező szerepelni. A jogászt pedig, t. gyülekezet, már tanulmányai alapján elfoglalandó társadalmi állása kötelezi, hogy az államtudományokban magát kiképezze, és pedig nemcsak azon közvetlen előnyök kedvéért, melyeket az államtudományok tanulmányozása nyújt, hanem főleg azon szoros kapcsolatlánál és viszonyosságnál fogva, mely a jogi és államtudományi tanszakok közt főforog és mely kapcsolat e tudományok együttes tanulmányozását nemcsak kívánatossá, hanem elkerülhetlenül szükségessé teszi. És — úgy látszik — épen ezen utóbb említett szempont az, a mely a legtöbbször szem elől tévesztetik. Miért is másodsorban erről kell szólanom.

A jog és államtudományok kapcsolata és együttes tanulmányozásának szüksége úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból igazolható. Elméletileg tekintve a kérdést, kétségtelen, s jogászok, államférfiak és bölcsészek által egyaránt elismert igazság, t. gyülekezet, hogy a népelet oly szerves egészet képez, melynek számtalan elemei, viszonyai a legszorosabb összefüggésben, a legélenkebb kölcsönhatásban állnak egymással. Első pillanatra föltűnik tehát, hogy a jog és államtudományok, melyek a népelet különféle köreinek, viszonyainak, szabályozásának ismeretét közvetítik, együttvéve egy oly tudománykörzetet képeznek, melynek egyes szakai egymást hol kiegészítő, hol fölvilágosító szoros összefüggésben állanak. De lássuk e kérdést még közelebb. A jog, — mint ezt a jogtörténeti iskola híres megalapítói Hugo, Puchta, Savigny kifejtették, a nép életviszonyain gyökerezik, e viszonyokkal keletkezik, változik és megszűnik. Minden életviszony a sajátos, természetének megfelelő szabályozást önmagában hordja, ez magáról az életviszonyról leolvasztandó, mintegy lefejtendő. Minden jogszabály ennél fogva valamely életviszony szabályozása. Világos tehát, hogy a ki a jogszabályokat és ezek organikus összefüggését fölfogni, megérteni és az egyes jogtételeket helyesen alkalmazni akarja, annak az alapul szolgáló életviszonyokat és ezek kapcsolatát kell tanulmányoznia. De az életviszonyok ismeretét a jogtan, mely lényegileg csak az alaki szabályok magyarázatával foglalkozik, — nem nyújtja. A jogtudomány — mint egy német szaktudós megjegyzi — a legtöbbször csak az alakot, a „miként“ kérdését határozza meg; a jogszabályok mélyebb alapjait, indokait, célját, a „miért“ kérdését csak az állam-

tudományok tanulmányozása világosíthatja föl. Az államtudományok ennél fogva nélkülözhetlen istápjai a jogi tudományoknak, a mi föltűnik bármely jogi tanszak tanulmányozásánál. „A magánjog legtöbb cathegóriája — jegyzi meg Stein Lőrincz — p. o. a dásveetés, kölcsön, szerződés zálog stb. első sorban nem joginstitutiók, hanem oekonomiai tények.“ A családjog és házasságjog megértéséhez a birtokviszonyok, a népességi és szegényügy ismerete szükséges; az örökösödés kérdés e pusztán a jogbölcsélet alapján nem dönthető el. A bányajog, váltó és kereskedelmi jog, büntető jog tanulmányozása a politikai tanszakkokban jártasságot föltételezi; a közjog csaknem minden fejezetének, megfelel egy párhuzamos szakasz a pénzügytanban. Vagy képes lesz-e a jogtörténész hivatása szerint a jogtételek indokait, a joginstitutiók fejlődését és a jogszabályok pragmatikai összefüggését föltüntetni, ha az államtudományok alapos ismeretét nélkülözi? A jog és államtudományok ezen szoros kiegészítő kapcsolatánál fogva, nem is lehet képzelni alapos készülségű jogászt államtudományi képzettség nélkül. A római hallhatatlan nevű jogászok épen az életviszonyok alapos ismeretének köszönhetik nagyságukat; és maga a római jog örök becsü kifejlése kétségtelenül azon alapszik, hogy benne az eszme és külső létesülés mindig szoros következetességgel simult a gyakorlati életviszonyokhoz. De tekintsünk körül, t. gyülekezet, nem látjuk-e napjainkban is, hogy valahány hirneves, valóban kitűnő jogász föltűnik, az egyszersmind az államtudományi ismeretekben is jeleskedik?

De nemcsak az elmélet, a gyakorlati élet is követeli a jog és államtudományi tanulmányok összekapcsolását. Hallgatóink nagyobbára részint az igazságszolgáltatás körül, mint bírák, ügyészek, közjegyzők, ügyvédek, részint a közigazgatás különféle szakaiban, mint köztisztviselők foglalandnak állást. Bármely irányban térjen valaki, nem nélkülözheti az államtudományi ismereteket. Mint már említém, a jogszabályok helyes alkalmazásának föltételét az életviszonyok alapos ismerete képezi. Már most képzelhető ugyan t. gyülekezet, hogy szűk körben a köztisztviselő e viszonyok ismeretét megszerzi, de a forgalom élénkülésével, midőn ugyszólván naponkint gyors egymásutánban, egészen új életviszonyok alakulnak, vajmi hamar határát éri a legterjedtebb praxis is, és tájékoztató szövétneket, csak az életviszonyok rendszeres ismerete, a mint ezt a nemzetgazdaságtan szolgáltatja — fog nyujthatni. — Mily gyakran fordulhat elő napjainkban valamely magánjogi vagy büntető perben oly kérdés, mely tételes nemzetközi jog elvei alapján oldható csak meg. Hányszor szorul az ügyvéd felek képviselőjében

a közigazgatási és pénzügyi szabályokra. Vagy hányszor jó a bíró oly helyzetbe, hogy helyes ítéletet csak a közigazgatás menete és viszonyai ismerete alapján fog hozhatni. Sőt a közigazgatási jog fontossága még növekedni fog akkor, ha — a mi előbb utóbb nálunk is be fog következni, — külön közigazgatási bíróságok fognak szerveztetni.

A közigazgatás különböző ágaiban alkalmazott tisztviselő államtudományi képzettségének szüksége meg épen kétségen felül áll és csak az idő kérdése, hogy ez ismeretek igazolása tőle meg is kívántassék. Nem ok nélkül hangsúlyozzák napjainkban a közigazgatás jelentőségét. Ma már az alkotmányokérti harcok kevesebb jelentőséggel bírnak; jó közigazgatásért küzdenek a népek, mert kezdjük belátni, hogy a legczifrább alkotmány sem képes virágzó közállapotokat teremteni, ha rossz a közigazgatás. Sokáig félreismertük azon különben egyszerű igazságot, hogy az alkotmány legbiztosabb próbaköve a közigazgatás jósága, és hogy a törvényeknél utóvégre is legfontosabb azok végrehajtása. De a közigazgatás, t. gyülekezet, modern államban osztatlan munkaerőt, és mindenek fölött alapos szakképzettséget igényel; azért napjainkban oly gyakran hangoztatott, már jelszóilag használt és közel kilátásban álló, — közigazgatási reform is csak úgy fog megfelelni hivatásának, ha a köztisztviselők qualificatiojának megállapításánál, mind az állami, mind az állami közigazgatást közvetítő törvényhatósági tisztviselőtől saját viszonyaink és a kor kívánalmainak megfelelő ismeretek igazolását követeli. Azon ismeretek pedig, melyek nélkül művelt közigazgatási tisztviselőt nem képzelhetünk és mely ismeretek egy gyakorlati államvizsgán lennének igazolandók, — csak is az államtudományok és azok segédtanai tanulmányozása utján szerezhetők meg.

Ebből azonban korántsem következtethető, hogy a közigazgatási tisztviselő a jogi tanulmányokat nélkülözhetné. A köztisztviselő jogi képzettségét már az állam és jogtudomány között főnforgó, — főnnebb hangsúlyozott szoros kapcsolat teszi szükségessé, de gyakorlati működése közben sem nélkülözheti azt. Hivatva lévén a törvényeket végrehajtani, kell hogy azokat helyesen értelmezni tudja. Vagy valamely törvényjavaslat fogalmazásával lehet megbizva, de miként teljesíthetné azt, jogi tanulmányok, a jogászai gondolkodás mód elsajátítása nélkül? A magánjogot ismerniök kell a közigazgatási tisztviselőknek, mert egy részök az államjavak kezelésével van megbizva, erre pedig a magánjog elvei érvényesek; a közjog talán még fontosabb a közigazgatási tisztviselőre, mint a bíróra nézve, a büntetőjog és eljárás ismeretét a fontos rendőri teendőkkel fölruházott közegek nem nélkülöz-

hetik, nem különben a polgári perrendtartás ismerete is igen hasznos reá nézve, mert lényegileg ennek elvei szerint folyik az eljárás peressé vált közigazgatási ügyekben is. De nem hordok föl több példát; már az eddigiekből is kitűnik, hogy ugy a törvénykezési mint a közigazgatási pályára készülők egyaránt rászorulnak mind a jog, mind az államtudományi ismeretekre. És így a gyakorlati élet is követeli a jogi és államtudományi tanulmányok összekapcsolását.

Összefoglalva az eddig mondottakat, kétségtelen

1) hogy napjainkban az államtudományok tanulmányozása nagy jelentőséggel bír;

2) hogy a jog és államtudományok a legszorosabb, egymást kiegészítő kapcsolatban állnak;

3) hogy tehát a jog és államtudományok együttes tanulmányozása a tudomány és élet igényeinél fogva elkerülhetlenül szükséges.

Mindezekből pedig logikailag következik az állam azon kötelessége, hogy oly tanulmányi rendszert léptessen életbe, mely a jogi és államtudományok párhuzamos oktatását és együttes tanulmányozását biztosítsa.

Hogy mennyiben felel meg e követelménynek a nálunk inaugurált új tanulmányi rendszer, arról most, csak egy évi rövid fennállása után természetesen ítéletet mondani nem lehet. Annyi azonban kétségtelen, hogy az új rendszer egészben véve a jog és államtudományok kapcsolatának elvére van fektetve, a mennyiben t. i. a két első évben a jogi és államtudományi alaptanok vegyesen adatnak elő, a harmadik és negyedik év egyike pedig az államtudományok, másika a jogtudományok tüzetes tanulmányozására van szánva. Ezen u. n. bifurcatio lényege tehát a tantárgyaknak a beható tanulmányozást megkönnyítő csoportosításban áll.

És e szerint hazánk jogi tanintézetei, úgy mint a Lajtántul, valóságos jog és államtudományi facultások és talán nem csalatkozom, ha azt vélem, hogy összes tanügyünk terén ez az egyetlen pont az, melyben Németország fölött határozottan előnyben vagyunk. Ott e szükséges kapcsolatot a megindult egyetemi reform még csak most célozza helyre állítani, s nem szenved kétséget, hogy a legheivatottabb szakférnök, egy Nasse, Bluntschli, Schaeffle, Meyer és mások támogatása mellett e cél el fog éretni.

Mielőtt e helyet elhagynám, még különösen joghallgató ifjuságunkhoz akarok néhány szót intézni. Midőn az imént a jog- és államtudományi tanok viszonyosságát és az államtudományok jelentőségét hangsúlyoztam, nem lehetett szándékom e fontos tárgyat kimeríteni; alig is volna ez egy rövid beszéd keretében eszközölhető. Én ma egy új munka év kezdetén

csak figyelmeztető voltam; csak rá akartam mutatni a térre, melyen munkálkodniok, az utra, melyen haladniok kell. Önökön áll, hogy saját jól felfogott érdekekben is az intelmet megértsék, kövessék. Használják fel jól, okosan a tanulmányi időt, és alkalmat, milyenhez hasonló későbbi életkorukban alig fog nyilni; igyekezzenek minél alaposabban elsajátítani azon tudományokat, melyeket jövőendő életpályájukon előhaladásuk alapjává, a létérti nehéz küzdelemben fegyverökké tenni akarnak. Ezt parancsolja a józon ész, de az egyszersmint hazafiui kötelesség is! A haza ezer bajai közt reménykedve tekint az új generatióra, hogy reménye valósuljon, szivből kívánom!

Végül dr. Bozóky Alajos a múlt évi jutalomtételek eredményét hirdette ki. (Lásd a m. é. Almanach 16 lapját.) A jutalomtételek ennél fogva újból hirdettettek ki.

Ezzel a megnyitási ünnepély véget ért.

* * *

A tanári kar személyzetében azon változás történt, hogy Dr. Molnár Imre nyilvános rendkívüli tanár a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszter urnak 1875. évi szept. 30-án 6707 sz. a. kelt magas rendeletével a jogtörténet és egyházi jog nyilvános rendes tanárává neveztetett ki, Barlanghy Adorján, a művelődéstörténet magántanára, pedig a ft. prémontréi rend nagyprépostja mgos Kaczvinszky Viktor ur által titkárrá neveztetvén ki, még a tanév elején Jászóra eltávozott, miért is az „Anglia története a XVII. században“ czime alatt hirdetett publicumot sem tarthatta meg. A második félévben Turcsányi Vincze ny. r. tanár súlyosan megbetegedvén, egészsége helyreállítására a nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium 1876. évi ápril 28-án 7959 sz. a. kelt magas leiratával félévi szabadságidőt nyert.

A f. tanévben lépett életbe ama változás is, miszerint az egyházi jogot Dr. Bozóky Alajos adta elő Dr. Molnár helyett, ki a nemzetközi jogot és speciálkollegiumokban a büntetőjogot adta elő.

Az eltávozott Barlanghy Adorján helyett a művelődési történetet a nm. vall. és közoktatási miniszterium 1875. évi decemberhó 1-én 29623 sz. a. kelt engedélye alapján Dr. Kürthy János adta elő, ki azonfölül a pénzügyi törvények előadásával is bízott meg a nm. vall. és közoktatási m. kir. miniszterium 1876. évi ápril 28-án 7959 sz. a. kelt engedélye alapján Turcsányi Vincze távolléte idejére, ez utóbb nevezett tanár által a második félévre „A társadalmi kérdés megoldása“ és „Államhittel“ czim alatt

hirdetett két speciálkollegium pedig abban maradt s az illető joghallgatók utasítottak, hogy más speciálkollegiumokra jelentkezzenek.

Felsőbb engedély alapján Dr. Nemes Imre magántanár a jelen tanév második felében is adta elő hetenkinti 4 órában a bölcsészetet, hogy az idei negyedéves-joghallgatóknak is alkalmuk legyen a bölcsészetet hallgatni.

Ugyancsak a folyó tanév első felében miniszteri engedély alapján Dr. Konrád Márk és Dr. Pollák László magántanárok, előbbi az egészségtanból, utóbbi a közigazgatási orvostanból tartottak ingyenes előadásokat.

* * *

Folyó 1876. évi januárhó 29-én Nagyvárad városának törvényhatósági bizottsága a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urhoz fölterjesztést intézvén az esetleg fölosztatandó kir. tábla egy részének mint országos főtörvényszéknek N.-Váradra leendő elhelyezése tárgyában, kérelmének indokaiban többek között a nagyvárad kir. jog- és államtudományi karnak itt létét hozta föl.

Ugyancsak jan. 29-én érkezett a megdöböntő hír Deák Ferencz haláláról. A kar azonnal kitűzette az akadémiai épületre a gyászlobogót, mely a nagy hazafi eltemetéseig künn hagyatott, folyó évi febr. hó 1-én pedig rendkívüli tanácsulést tartott, melynek jegyzőkönyve következőkép szól: A nagyvárad kir. jog- és államtudományi karnak dr. Hoványi Lajos igazgató ur elnöklete alatt tartott rendkívüli tanácsuléséről fölvev.

JEGYZŐKÖNYVE.

Az igazgató ur fölhívja a tanári testületet, a Deák Ferencz nagy hazánkfiának elhunytá folytán szenvedett s ország-szerte a legmélyebb megilletődéssel fogadott vesztesség alkal-mából maga részéről teendő intézkedésekre.

Mire a tanári testület a következő határozatokban állapodott meg, u. m.:

1. Részvétfeliratot intéz a képviselőházhoz.
2. A folyó évi febr. 3-án Budapesten végbemenendő temetésen magát dr. Sipos Árpád és dr. Személy Kálmán jogtanár urak által képviselteti.
3. A f. é. febr. 5-én a helybeli 1. sz. székesegyházban az akadémiai ifjúsággal együtt a nagy halottért tartandó gyászisteni tiszteleten testületileg megjelenend.
4. A tanácsterem számára megszerzi Deák Ferencznek olajfestésü mellképét.

5. Egy később meghatározandó időben és módozat szerint az akadémia disztermében nyilvános emlékünnepelet rendez. A képviselőházhoz intézett részvétfelirat ekképen hangzik :

Mélyen tisztelt képviselőház !

A nemzet nagy fia, a haza bölcsének gyászos elhunya miatti legmélyebb fájdalom, minket mély tisztelettel alólirottakat is arra indított, hogy a mindnyájunkat ért pótolhatatlan veszteség fölött megilletődésünknek jelen rövid részvétfeliratunkban kifejezést adjunk, annyival inkább, mert Deák Ferencz hazánk egyik elsőrendű jogásza, Magyarország első felelős igazságügyminisztere, a jog és igazság megtestesült személyesítője, a gyakorlati állambölcsesség követésre méltó mintaképe volt. Sajgó sebünkre egyedül azon biztos tudat szolgál némiképp ír gyanánt, hogy az elköltözöttnek nagy szelleme folytonosan élni fog közöttünk és világító tűoszlopként vezetendi e nemzetet állami létének megerősödése felé.

Áldott legyen emléke !

Kelt 1876. febr. 1-én tartott rk. ülésünkből.

A mélyen tisztelt képviselőház

alázatos szolgálói

A kir. jog- és államtudományi kar nevében

BCU Cluj / Central University **Dr. Hoványi Lajos** s. k.

igazgató.

Dr. Bozóky Alajos s. k.

ny. r. tanár s e. i. jegyző.

Deák Ferencznek élethű arczképe, melyet Szamosy Elek, nagyváradi festész, készített, f. 1876. évi júniushó 1-én függesztetett ki a tanácssteremben, a gyászünnepelet megtartása pedig ugyanekkor f. évi októberhó 17-ére, mint a nagy hazafi születésnapjára tüzetett ki.

Márczius 15-én érkezett dr. Korbuly Imre, kolozsvári jogtanár halálának szomorú hire. A kar márcz. 20-án tartott rendes havi tanácsülésében a kolozsvári társkarhoz részvétfeliratot intézni határozott, mely ekkép szól:

A kolozsvári m.k.t. egyetem jog és államtud. karának ngos Dékánjához.

Nagyságos Dékán ur !

A nagyváradi kir. jog és államtudományi karnak f. é. 2¹/₃ tartott r. havi tanácsülésében hozott határozata folytán szomorú kötelességemnek tartom a kar részvételtjes fájdalmát tudatni a jog- és államtudományi karral azon sajnós veszteség fölött, melyet dr. Korbuly Imre tagtársa halála folytán a hazai tudományosság nem csekély kárára szenvedett.

Hivatalos tisztelettel maradván alázatos szolgálója

Dr. Hoványi Lajos s. k. igazgató.

F. é. jun. hó 15. napján sulyos csapás érte a jog és államtudományi kart, a mennyiben Turcsányi Vincze hosszas szenvedés után jobb létre szenderült.

Minthogy az elhunytnek családja nem volt, rokonai pedig Kassán lagnak, a tanári kar gondoskodott tisztességes eltakarításáról.

A szomoru hir vétele után rögtön kitüzte az akadémiai épületre a gyászlobogót s következő tartalmu gyászjelentést küldött szét ugy helyben, mint az egész országban:

A nagyvárad kir. jog- és államtudományi-kar mély fájdalommal tudatja Turcsányi Vincze, kir. jogakadémiai ny. r. tanárnak, f. 1876. évi junius 15-én este 10 $\frac{1}{4}$ órakerélete 60-ik, tanárságának 34-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után vizkórságban történt gyászos kimúltát. A boldogultnak hült tetemei f. 1876. évi junius hó 17-ik napján d. e. 9 óraker fognak az akadémiai épületből (Uri-utca,) a római kath. szertartás szerint a prémontrei templomban tartandó gyászistenisztelet után az ujjvárosi közsírkerthbe örök nyugalomra kísértetni, mely végtisztességtételre az elhunytnek rokonai, barátjai, tanítványai, és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Kelt Nagyváradon, 1876. évi junius hó 16-án. Béke poraira!

Másnap, azaz jun. 16-án a holttestet az akadémiai épületbe szállíttatta a tanári kar, következő nap, jun. 17-én pedig volt a temetés.

Az akadémia udvarán történt egyházi beszterelés után dr. Bozóky Alajos a következő gyászbeszédet mondotta:

Szomorodott kartársaim! t. gyászoló közönség!

A kikutathatatlan isteni gondviselésnek tetszett egyik köztiszteletben állott, általunk őszintén becsült és szeretett kartársunkat e földi életből elszólítani.

A sajó fájdalom, melyet mindnyájan érzünk elvesztése fölött, alig enged szóhoz jutnom, hogy érdemeit e néhány perczen kellőleg méltányoljam és mindnyájunk bucsúszavát illően tolmácsoljam.

De nem is kell szavakat keresnem, gyöngé szavaimnál sokkal hathatósban hirdetik az elhunytnek bokros érdemeit hosszu, harmincznégy évi jogtanári pályája alatti tanítványai, kik közül ma számosan előkelő állást foglalnak el a társadalomban, és kik mindnyájan kegyelettel emlékeznek vissza tanulói éveikre, midőn az ő ajkairól hallhatták a tudomány igéit és igazságait, melyeket azóta az életben értékesíteniök bő alkalmuk volt.

Turcsányi kartársunk működése nem hangzatos frázisokban, hanem a tudományok lankadatlan buzgalmu csendes

művelésében állott. Széles nyelvismeretei mellett folyton lépést tartott a haladó tudománnyal, melynek egész haláláig hő apostola volt. Így történt, hogy hajlott kora daczára ifjunak tünt föl. Végső perczeiben az egész életén át hangyaszorgalommal gyűjtött értékes könyvtárát a nagyváradi és kassai jogakadémiák könyvtárainak hagyományozta, hogy megmentse az elforgácsolás veszélyétől, és hogy megmutassa a tudományokhoz való ragaszkodását, melyeknek kedvéért még a családi élet örömeiről is lemondott, de azért rokonainak egész a sirig hű istápjja volt.

Hazafias érzülete valóban példányszerű volt. Ő, ki egyes leszármazókat nem hagyott hátra, érezte, hogy az által, miszerint a hazának tudományosan kiképzett polgárokat nevel, egy szent honfiai kötelességet teljesít, és ezen öntudat vala hosszú évi munkásságának iránytűje.

Ajkai immár örökre elnémultak, pályáját sikerdusan befejezte, reá, ki a tudomány fegyvereivel küzdött lankadatlanul, méltán illik a classicus aranymondás: „dulce et decorum est pro patria mori!” Ő minden erejét és tehetségét a hazának szentelte, életét is a haza oltárára tette le áldozatul!

És most szeretett kartárs! Isten veled! Nyugodjál békében! Áldott legyen közöttünk emléked!

A beszéd végeztével a független dalkör megható gyászdalt énekelt.

A prémontrei templomig a tanárok vitték a koszorúkkal elfödött koporsót, a város határáig a joghallgató ifjuság; a requiem alatt szintén a független dalkör énekelt.

A sirnál Takács István IV. évi joghallgató a következő bucsúbeszédet mondotta:

Mélyen tisztelt gyászközönség! Mélyen tisztelt tanári kar! Szeretett pályatársaim!

Keblemben igaz fájdalommal, szemeimben a bánat rezgő könyeivel állok itt, hogy kifejezést adjak a mély gyásznak, mit a nagyváradi jog- és államtudományi kar összes polgárai éreznek szíveikben, kedves tanáruk elvesztése fölött.

Még az egyéni fájdalomnak sincsen ékesszólása s hol egy egész testület, egy szív és egy gondolat a veszteség tudatában, — ott hallgasson el az ajk és csak folyjon szabadon a köny, mert ez a legszebb ékesszólás.

Ez a nedves rög, melyet most e sir szélén könnyeinkel áztatunk: tegyen majd bizonytságot az égben, hogy mi az elhunyt fennkölt szellemének minő kegyelettel adózunk!

Ha az égről egy fényes csillag hull le, sötét marad

ugyan annak helye, de a természet őserije csakhamar kipótolja a hiányt; de ha a társadalmi élet, ha a tudományok csarnokának egy oszlopa dől ki: megremeg vesztésében az egész épület s évtizedek várják a régi coloss romjain egy ujnak emelkedését!

Kiért a mi könyeink hullanak, nem volt az a világ-egyetem fénylő meteorja, mely bűvös kört ír le ugyan pályájában, de nyomában kél rögtön az enyészet; —

a társadalmi élet egyszerű polgára, a tudományok istennőjének igénytelen fölKent papja volt ő, kinek viselt dolgaival, élettörténetével nem fognak ugyan foglalkozni a világtörténelem évlapjai, — de ki polgári becsületességében, egyszerű és mégis nagyszerű jellemében, jószívűsége és csendes kitartó munkásságának áldásaiban maradandó emléket biztosított mindazoknál, kik a polgárt erényeiért, a tanárt áldásos működéséért szeretik.

Csak folyjon szabadon a köny, hisz' mindannyiunknak van kit siratnunk!

A szegények nyíltan hulló könyei is csak hadd árulják el titokban tett jótéteményeit s a mi könyeink is — pályatársaim — legyenek méltó csepp az általános bánat tengerében!

Dicső halott, aki midőn mosty előttünk az élet ajtaját tártad fel, tenmagad ugyanakkor az öröklét küszöbét lépted át; ki midőn lábaddal az enyészetbe szállsz — homlokoddal a megdicsőülés halhatatlanságába emelkedel:

Fogadd pályatársaim könyűit biztos zálogul arra, hogy mi a te életedet megértettük, erényeidet követni akarjuk s a te elköltözött szellemed kalauzolása által nyert tanulmányainkból fáklyát gyujtunk az emberiségnek!

Legyen oly könnyű a föld poraidnak, mint aminő nehéz bánattal válunk meg mi tőled!

Nyugodjál békében!

Ezzel a temetés nagy részvét mellett véget ért.

Jun. 23-án, újabb gyászshir érkezett, dr. Vida József, kassai jogtanár haláláról. A kar ennek folytán a kassai társkarhoz is részvétiratot intézett.

* * *

A tanári kar határozata szerint a nagyváradi kir. jogakadémia részt fog venni a budapesti IX. nemzetközi congressus alkalmával ugyancst rendezendő könyvkiállításban a

könyvtárában találtató ritkább statisztikai és topographiai munkák, úgy nem különben a szegedi országos kiállításban is az új akadémiai épület homlokzatának és tervrajzának fényképe és mult és jelen tanévi működését föltüntető saját kiadványai beküldésével.

* * *

A alap- és államvizsgálatok f. 1876. évi juniushó 12-től 28-ig tartattak.

V. A tanárok irodalmi működése.

Dr. Bozóky Alajos ny. r. tanártól

megjelent: 1) Nemzetközi vitás kérdések, Holtzendorff hasonczimű értekezése nyomán, tizennégy közlemény a „Nagyvárad“ cz. napilapban. 2) Deák Ferencz emlékezete, a berlini Magazin f. d. Literatur des Auslands ut'in, öt közlemény ugyanott.

Dr. Sipos Árpád ny. r. tanártól

megjelent: 1) Az atyasági kereset, Molinari francia értekezése nyomán a „Jogtudományi Közlönyben“ három közlemény. 2) Adalék a jogok birtokához egy gyakorlati jogesettel, szintén a „Jogtudományi Közlönyben.“

Dr. Molnár Imre ny. r. tanártól

Vélemény, vajjon az elítéltetéssel a rendes büntetésen fölül kapcsolandók-e össze egyéb jogkövetkezmények, s ha igen, mily esetekben? és milyenek? a magyar jogászggyűlés ez idei évkönyvében.

Dr. Személy Kálmán ny. rk. tanártól

1) Beszéd a jog és államtudományok tanulmányozásáról (Isd jelen Almanach 8. lapját). 2) Statisztikai levelek a „Természettudományi Szemlében.“

VI. Ifjusági egyletek.

1) Joghallgatók segélyző egylete

Elnök: Miskolczy Kálmán;

Aelnök: Bulyovszky József;

Pénztérnök: Gerdánovits Sándor;

Ellenőr: Vass Tamás;
Főjegyző: Takács István;
Aljegyző: Wallner Ödön.

Bizottmányi tagok:

Gerdanovits Sándor	}	IV. éves joghallgatók.
Gyalokay Antal		
Major Miklós		
Takács István		

Bulyovszky József	}	III. éves joghallgatók.
Coroiu Patricius		
Szász Zoltán		
Vass Tamás		

Gedeon Gusztáv	}	II. éves joghallgatók.
Lázár Kálmán		
Miskolczy Zsombor		
Novák Lajos		

Nagy István	}	I. éves joghallgatók.
Vajna Endre		
Török Károly		
Wallner Ödön		

Az egylet vagyona: 4790 frt 17 kr.

2) Az önképző kör vagyona: 502 o. é. forint.

VII. Akadémiai hallgatók.

1) Beíratott hallgatók.

N é v	Tan- félév	N é v	Tan- félév
<i>1. Évesek a) rendes hallgatók.</i>		5 Bieleczki Vilmos	I 2
		Bónyi Koriolán	I 2
Balogh Győző	I 2	Bordé Ferencz	— 2
Benedikt Márk	I 2	Burián Béla	I 2
Berger Gyula	I —	Duma Flórián	I 2
Berger Lajos	I 2	10 Fassie Sándor	I 2

N é v		Tan- félév	N é v		Tan- félév
	Flór Géza	I 2	10	Gaál Gyula	I 2
	Friedman Béni	I 2		Gedeon Ágoston	I 2
	Grám Károly	I 2		Gottlieb Mór	I 2
	Grófsoreán János	I 2		Hadházy Dezső	I 2
15	Herczegh Sándor	I 2		Huzella Mátyás	I 2
	Hodorán János	I —	15	Jeszenszky János	I 2
	Kotócz János	I 2		Kiss Döme	I 2
	Kovács Lajos	I 2		Kiss Emil k.	I 2
	Kozma Lajos	I 2		Kocsis János	I 2
20	Lukács István	I 2		Lázár Kálmán	I 2
	Mandák Dezső k.	I —		Mihályi Sándor	I 2
	Márk Géza	I 2	20	Miskolczy Zsombor	I 2
	Markovics Mór	I 2		Molcsányi Béla	I 2
	Nagy István	I 2		Novák Lajos	I 2
25	Reindl Gyula	I 2		Paulovits István	I 2
	Rosenfeld Ignác	I 2		Popovits Silvius	I 2
	Sarkady Elemér	I 2	25	Ritzinger Kálmán	I 2
	Spett Gyula	I 2		Sármezey Ákos	I 2
	Schwarz Lajos	I 2		Schweiger Ede	I 2
30	Szabó György	I 2		Sciru Dávid	I 2
	Szepessy Zsigmond	I 2		Szerdahelyi Sándor	I 2
	Toma Mózes	I 2	30	Szőke József k.	I 2
	Török Károly	I 2		Taninecz János	I 2
	Vajna Endre	I 2			
35	* Wallner Ödön	I 2		b) Rendkívüli hallgató:	
	b) Rendkívüli hallgató:			Beniczky Gyula	— 2
	Braia Vazul	I 2		Fogtudomány tanfolyam:	
	II. Évcsek: a) rendszeres hallgatók:			a) Harmadévesek.	
	* Békeffy Gyula	I 2		Beszedits Dezső	I 2
	* Biró József	I 2		Bulyovszky József	I 2
	* Buhl Emil	I 2		Buttyán József	I 2
	Burián János	I 2		Csanádi Ákos	I 2
5	Czajlik Alajos	I 2	5	Csiky Gyula	I 2
	* Ember József	I 2		Csóka József	I 2
	Fekete Gyula	I 2		Darabant János	I 2
	* Fülöp Bódog	I 2		Dragoy Livius	I 2
	Fülöp Lajos	I 2	10	Ethyer Sándor	I 2
				* Gedeon László	I 2
				Hesz Vilmos	I 2

N é v		Tan- félév	N é v		Tan- félév
	Klein Dávid	I 2		* Coroiu Patricius	I 2
	* Kotsuba Lajos	I 2	5	Ember György	I 2
	Kovács István	I 2		Farkas Traján k.	I 2
15	Makay Pál	I 3		Hódi Mózes	I 2
	Már József	I 2		Isztin János	I 2
	Mihelyi Lajos	I 2		Kirvay Demeter	I 2
	Nagy Mór	I 2	10	Kotócz Pál	I 2
	Oláh Sándor	I 2		Kovács József k.	I 2
20	Pallay Jenő	I 2		Philimon Manó	I 2
	Perger Elemér	I 2		Szunyogh Péter k.	I 2
	Petronyák János	I 2		Szunyogh Lóránd k.	I 2
	Sántha Ármin	I 2	15	Weisz Jakab k.	I 2
	Sélléy Sándor	I 2			
25	Szász Zoltán	I 2		b) Negyedévesek.	
	Szviderka Sándor	I 2			
	Tokay Elek	I 2		Asztalos József	I 2
	Vanyiga Alajos	I 2		Bérczy Ernő	I 2
	Vass Tamás	I 2		Bobest István	I 2
30	Vertán Péter	I 2	20	Éder Géza k.	I —
	Zsula János	I 2		Ernyey Mór	I 2
				Ercsey Lajos	I 2
	b) Negyedévesek.			Gerdánovits Sánd. k.	I 2
	Bernáth Jenő	— 2		Gyalokay Antal	I 2
	Gombay János	I 2	25	Gyalokay Lajos	I 2
	Horváth György	I 2		Kékus István	I 2
35	Mesko Béla	I 2		Kiss András	I 2
	Nogall Károly	I 2		Major Miklós	I 2
	Vargha József	I 2	30	Miskolczy Kálmán	I 2
				Oláh András k.	I 2
	<i>Allamtudományi tanfolyam</i>			Olasz József	I 2
	a) Harmadévesek.			Seress Ferencz	I 2
	Bene Gábor	I 2	35	Szóllósy Ferencz	I —
	Bérczy Imre	I 2		Szóllósy István	I 2
	Borzsovai Demeter B.	I 2		Takács István	I 2
				* Végh Ödön	I 2
				Vrchovina Győző	I 2

A *-gal jelöltek ösztöndíjasok.
A k.-val jelöltek katonák.

2) *Vizsgálati engedélyt nyertek.*

Az. I. alapvizsgálatra :

- Farkas Győző, aradi p. ü. igazg. számgyakornok,
 Györffy Rezső, marosvásárhelyi irodatiszt,
 Hohl Mihály, szathmári papnövendék,
 Jámbor Sándor, aradi pénzügyigazgatósági irodatiszt,
 5 Keresztes Béla, aradi postahivatali gyakornok,
 Kleeberg Oswald, aradi dohánybeváltó tiszt,
 Kresz Lipót, aradi pénzügyigazgatósági irodatiszt,
 Radiszlovits Béla, temesvári p. ü. igazgatósági gyakornok,
 Sordován János, battonyai járásbirósági irnok,
 10 Szmrecsányi Bertalan, aradi adóhivatali tiszt,
 Sternberg Zsigmond, volt budapesti egyetemi joghallgató,
 Thomiciu Virgil, volt bécsi egyetemi joghallgató,
 Vikol Antal, aradi pénzügyigazgatósági irodatiszt.

A II. alapvizsgára :

- Csóka József, jogtudományi szaktanfolyambeli hallgató,
 Györffy Rezső, marosvásárhelyi irodatiszt,
 Hódi Mózes, volt budapesti egyetemi joghallgató,
 Jámbor Sándor, aradi pénzügyigazgatósági irodatiszt,
 5 Kleeberg Oswald, aradi dohánybeváltó tiszt,
 Kotsuba Lajos, volt budapesti egyetemi joghallgató,
 Kresz Lipót, aradi pénzügyigazgatósági irodatiszt,
 Már József, jogtudományi szaktanfolyambeli hallgató,
 Pál Imre, nyiregyházi póstatiszt,
 10 Sordován János, battonyai járásbirósági irnok,
 Sternberg Zsigmond, végzett budapesti egyetemi joghallg.
 Thomiciu Virgil, volt bécsi egyetemi joghallgató,
 Török Péter, debreczeni kir. végrehajtó,
 Vikol Antal, aradi pénzügyigazgatósági irodatiszt.

A jogtudományi államvizsgálatra :

- Kedacic Károly, aradi irodatiszt,
 Sordován János, járásbirósági irnok,
 Sternberg Zsigmond, végzett budapesti egyetemi jogh.

Az államtudományi államvizsgálatra :

- Sternberg Zsigmond, végzett budapesti egyetemi jogh.

Ezekkel az intézetet látogatók száma 174 volt.

A beigtatott ny. joghallgatók számánál gyarapodás a mult évhez képest nyolcz, a vizsgaengedélyt nyert egyének számánál tizenkilencz, általános gyarapodás : 27.

VIII. Statistikai átnézet.

Évfolyam		A kötelezett collegiumok óra száma	A tanulók száma	Anyanyelv szerint					Vallás szerint					A vizsgák eredm.			Tanpénz		Az ösztöndíjasok száma	Az ösztöndíjak összes mennyisége o.é. ftokban			
				magyar	román	német	szerb	lengyel	róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	helv. hitv.	ágost. hitv.	mózes vallásu	kötüntetéssel képesítettett	egyszerűen	nem	vizsga nélkül			fizetők	mentesek	
																							1
Első félév	Első évfolyam	17	35	26	8	—	—	1	15	7	3	3	—	7	—	—	—	—	29	—	6	1	105
	Második évfolyam	18	31	27	4	—	—	—	20	3	3	2	2	1	—	—	—	—	17	3	11	5	495
	Jogtudományi tanfolyam	16	36	30	5	1	—	—	18	4	1	10	1	2	—	—	—	—	28	5	3	2	255
	Államtudományi tanfolyam	17	36	28	7	—	1	—	14	6	3	11	—	2	—	—	—	—	26	2	8	2	180
	F ö s s z e g	68	138	111	24	1	1	1	67	20	10	26	3	12	—	—	—	—	100	10	28	10	1035
Második félév	Első évfolyam	13	33	25	7	—	—	1	14	6	3	4	—	6	4	7	1	29	28	—	5	1	505
	Második évfolyam	16	32	28	4	—	—	—	20	3	3	3	2	1	3	19	—	10	18	3	11	5	495
	Jogtudományi tanfolyam	16	37	31	5	1	—	—	19	4	1	10	1	2	12	19	—	16	29	5	3	2	255
	Államtudományi tanfolyam	15	34	26	7	—	1	—	13	6	3	10	—	2	5	6	2	21	25	2	7	2	180
	F ö s s z e g	60	136	110	23	1	1	1	66	19	10	27	3	11	14	51	3	68	100	10	26	10	1035

Származás szerint volt:

Arad megyei 7, Árva megyei 2, Bács megyei 2, Békés megyei 7, Bihar megyei 61, Borsod megyei 1, Csanád megyei 2, Csongrád megyei 4, Hajdukerületi 5, Hont megyei 1, Komárom megyei 1, Kővárvidéki 4, Középszolnoki 3, Krassó megyei 3, Kraszna megyei 1, Mármoros megyei 4, Pest megyei 3, Pozsony megyei 2, Sáros megyei 1, Szabolcs megyei 2, Szathmár megyei 15, Szepes megyei 2, Temes megyei 4, Torontál megyei 2, Ung megyei 1, Zemplén megyei 1, külföldi, még pedig romániai 1, összesen: 142.

A tanév folyama alatt pótlólag letett alap- és államvizsgálatok eredménye a következő:

1875. évi október 1-től 1876. jun. hó elejéig

Letette az	Nyilvános rendes joghallgató	Ministeri engedély folytán	képesített		nem	összesen
			kitüntetéssel	egyhangulag v. szótöbbs.		
Első alapvizsgálatot	22	8	1	25	4	30
Második alapvizsgálatot	6	8	3	11	—	14
Jogtudományi államvizsg.	13	—	1	9	3	13
Államt. államvizsgálatot	2	—	—	2	—	2
Főösszeg	43	16	5	47	7	59

IX Speciálcollégiumok.

Az első félévben 7 tanár tartott hetenkinti 24 órában összesen 14 speciálcollégiumot, melyet összesen 277 joghallgató látogatott.

A második félévben 6 tanár tartott hetenkinti 26 órában összesen 12 speciálcollégiumot, melyet összesen 326 joghallgató látogatott.

A tanár neve	Az előadás tárgya A *-gal jegyzettek ingyenesek	Heti óra szám	Hall- gatók száma
Első félév:			
Bozóky	A köteles részről	1	15
Hoványi	Csődeljárás	2	36
"	Telekkönyvi eljárás	2	36
Kürthy	Állam és egyház közötti viszony	1	12
"	Ausztriai és magyar pragmática sanctio	1	4
"	Tanügyi politika	1	4
Molnár	Börtönügy	2	5
"	* A büntetés súlyosbításáról	1	21
Személy	* Szemelvények a morálistatistikából	1	33
"	A statisztika elmélete	2	18
"	Az európai államok statistikája	3	6
Nemes	Ehika	2	26
"	Psychologia	2	24
Lukács	Törvénytudomány	3	37
Máso dik félév:			
Kürthy	Művelődéstörténet	4	51
"	Általános igazgatási jog elvei	4	5
Sipos	Bányajog	3	35
"	* A birtok	1	29
Molnár	Tételes nemzetközi jog	3	74
"	A büntetés megszűnéséről	2	9
Hoványi	* A közjegyzői intézmény	1	57
Személy	Az angol önkormányzatról	2	11
"	Népesedési mozgalom	1	46
Nemes	Ethika	3	32
"	Logika	1	30
"	* A szabadság eszméje	1	8

X. Az akadémiai könyvtár gyarapodása.

A) *Vétel folytán*: 1) Lónyay, beszédei, 2) Contzen, Nationalökonomie, 3) Text zum Bilderatlas, 2 k. 4) Kogler, Államtan, 5) Raumer, Begriffe v. Recht, Staat & Politik, 6) Thilo, Theolog. Recht & Staatslehre, 7) Fichte, Recht, Staat & Sitte, 8) Post, Naturgesetz des Rechts, 9) Vorlaender, Moral, Rechts & Staatslehre, 10) Lustkandl, Oesterr. Staatsrecht, 11) Warnkoenig, Encyclopaedie, 12) Glaser, Encyclopaedie der Gesellschaft & Staatswiss., 13) Holtzendorff, Politik, 14) Lüders, Gewohnheitsrecht, 15) Ortloff, Encyclopaedie der Rechtswiss., 16) Hartmann, Institutionen des prakt. Völkerrechts, 17) Oppenheim, Völkerrecht, 18) Dühring, Gesch. der Nationalökonomie, 19) Werner, A bölcs. jogtudomány története, 20) Schulte, Gesch. der Quellen des kanon. R's, 21) Budapesti szemle: 1875. 1—6. 1876. 1—3., 22) Hinrichs, Gesch. der Staatsprincipien, 3 k. 23) Kaltenborn, Völkerrecht, 24) Mariska, Pénzügyi

törvényisme, 25.) Wirth, Nationalökonomie, 3 k. 26) Rentzsch, Volkswirtschaftslehre, 27) Beöthy, Bankügy, 28) Friedberg, Gränzenzw. Staat & Kirche, 3 k. 29) Gerichtssaal XXVI. XXVII., 2 k. 30) Mühlbrecht, Staats & Rechtw. Litteratur IV. VI. VII. VIII., 4 k. 31) Kämmerer, Blicke auf das Bank u. Notenwesen, 32) Wagner, Zettelbankpolitik, 33) Hock, Abgaben & Steuern, 34) Berger, Geld, seine Behandlung, Verwendung, Beschaffung, 35) Sohr-Berghaus, Atlas, 36) Oest. Oekonomist 1875-re, 37) Wenzel, A magyar jog története, 38) Nyelvőr, 1875-re, 39) Löw, M. Igazságügy IV. V., 2 k. 40) Méter-mérték táblák, 8 db. 41) Schück, Einzelhaft, 42) Holtzendorff, Untersuchung. üb. den Strafvollzug, 43) John, Üb. Strafasaltalen, 44) Hajnik, Európai jogtörténet, 45) Grünhut, Zeitschrift f. Priv. & öff. R. III., 46) Kolb, Vergl. Statistik, 47) Zugschwerdt, Vollzug der Freiheitsstrafe, 48) Stein, Gegenwart & Zukunft der Rechts u. Staatswiss., 49) Marcard, Beiträge zur Gefängnisskunde, 50) Holtzendorff, Handb. d. deutsch. Strafrechts III. 1. 2. és Register, 51) Fésüs, Közigazgatási jog, 52) Gothaisch. genealog. Taschenbuch pro 1876, 53) Magazin f. d. Literatur des Auslands 1875. 2. 1876. 1, 2 k. 54) Századok, 1873—1875., 3 k. 55) Vutkovich, Magyar írók névtára, 56) Verhandlungen des 10—12 deutsch. Juristentages, 7 k. 57) Register zu den Verhandl. 1—10., 58) A magyar asszonyok prókátora, 59) Kurze Gesch. der Kriege zw. Oesterr. u. d. Pforte, 60) Hannulik, Celebritas Provinciae Bihariensis, 61) Hathvani, Thermae Varadienses, 62) Huszthy, Jurisprudentia practica, 63) Kassics, Enchiridion, 3 k. 64) Miller, Comites Biharienses, 65) Miller, Disquisitio belli fraterni inter Andream et Belam, 66) Miller, Dissertatio de jure Andreae III. ad coronam, 67) Miller, Fragmenta veteris typographiae Varad. 68) Miller, Pristaldus regius, 69) Schwartner, Introductio in artem diplomaticam, 70) Vuchetich, Institutiones juris criminalis, 71) Carlyle, francia forradalom I. 72) Curtius, A görögök története I., 73) Gneist, jogi állam, 74) Maine, a jog őskora, 75) Nisard, Renaissance és reformatio, 76) Vering, Gesch. u. Pandekten d. heut. röm. R's., 71) Glück, Commentar zu. d. Pandekten 37.38/III., 72) Glück, Comm. zu. d. Pand. 39.40/I. II., 2 k. 73) Jhering, Civilrechtsfälle, 74) Bluntschli, Staatslehre, 75) Bozóky, Institutiók 2-dik kiadás, 76) Horváth, Magyarország történelme, új dolgozat 7. 8., 2 k. 77) Stein, A nő a nemzetgazdaságban, 78) Holtzendorff, Jahrb. f. Gesetzgebung IV., 79) Thaa, Supplement I. zu den oest. Universitaetsverordnung. 80) Salamon, történelmi dolgozatok I., 81) Martens, Consularwesen, 82) Lónyay, bankügy, 83) 1874. 1875. törvények, 2 k. 84) Schnierer, büntetőjog II. 85) Grünwald, közigazgatás, 2 k. 86) Petzoldt, Bibliothekslehre, 87) Gajus, Institutiók, 88) Bruns, Fontes juris romani, 89) Dománovszky, A bölcsészet története I., 90) Magyarországi

Rendeletek Tára 1873. 1874. 1875., 3 k. 91) Centralorgan f. Handelsrecht VII., 92) Toldy, A magyar költészet kézikönyve, 5 k. 93) Mariska, Bélyegtörvény, 94) Keresztszeghy, Urbéri eljárás, 95) Beöthy, protestáns egyházi törvények, 96) Hye-Glunek, Erkenntnisse II., 97) Jhering, Jahrb. f. Dogmatik d. h. röm. R's XIV., 98) Quaritsch, Compend, d. Völkerrechts, 99) Beöthy, Nemzetlét, 100) Dárday, Kézikönyv II., 101) Pulszky, Deák F. jellemrajza, 102) Ökröss, M. közjegyzői törvény, 103) Notariatsordnung f. Italien, 104) Unger, d. Ehe in weltgesch. Entw., 105) Rupp, M. Közjegyzői törvény, 106) Lueder, Souveränitätsrecht d. Begnadigung, 107) Arnold, Begnadigungsrecht, 108) Schwartz, Lehre v. d. Verjährung, 109) Schulte, Coelibatszwang u. dessen Aufhebung, 110) Arndts, Civilistische Schriften III., 111) Konek, Egyházjogtan 4-dik kiad., 2 k. 112) Karvasy, Nemzetgazdaszat 4. kiad., 113) Pann, Verwaltungsjustiz, 114) Meischeider, Besitz u. Besitzzschutz, 115) Muther, Gesch. d. Rechtswiss., 116) Philos. Bibliothek 40 : 2. 49 : 1, 2. 53, 59 : 1, 68. 69., 7 k. 117) Mittheilungen aus d. Geb. d. Statistik 1869, 1870., 118) Pözl, Krit. Vierteljahrschrift XVII., 119) Archiv f. kath. Kirchenrecht XXVIII., 120) Tübing, Zeitschrift f. gesamt. Staatswissenschaften 1875., 121) Budapesti Közlöny 1875-re., 4 k. 122) Jogtudományi Közlöny, Curiai ítéletek, tjavaslatok, 3 k. 123) Allgemeine Bibliographie 1875-re, 124) Irodalmi Értesítő 1875-re, 125) Themis 1875., 126) Pesti Napló 1875. jan.—jun., 2 k. 127) A n. v. áradati k. jog- és államtudományi kar nyomtatványai 1874₅-ről.

B) *Ajándék folytán* : 1) Gedeon, Az élet iránya, 2) Vállas, felsőbb egyenletek, 3) Körösi, Pestvárosa stat. közlem. 5 füz. 4) Nemes, A fogalomról, 5) Nemes, Bölcsészeti szemelvények, 6) A tanulmányi alap jogi természetének fölismerésére szolgáló vezérokormányok, 7) Domanovszky, A bölcsészet története II., 8) Igazságügyi rendeletek, 2 k. 9) Karsch, Materialismus, rationalismus, kereszténység, 10) Matlekovics, Vasuti viteldijak, 11) Sitzungsberichte der kk. Akademie 77—79. k., 3 k. 12) Register z. d. Sitzungsberichten 1—70., 13) Archiv f. oest. Geschichte 52. 53., 14) Fontes rerum austriacarum VIII., 15) Denkschriften der k. k. Akademie 22, 23., 16) A m. t. Akadémia Értesítője 7, 8, 9., 17) Tárgymutató az Értesítő 1—8 kötetéhez, 18) A m. t. Akadémia Évkönyvei XIII, 19) A m. t. Akadémia Almanachja 1875, 1876., 20) Matematikai közlemények 9—11. k. 21) Monumenta Hung. Hist. I. oszt. 23—25. k. 22) Monumenta Hung. Hist. II. oszt. 22, 27, 32., 23) Monumenta, Hung. Hist. III. oszt. 2, 3, 24) Monumenta, Hung. Hist. IV. oszt. 1—3., 25) Archivum Rakocianum I. oszt. 4. 26) Magyar történelmi tár 19—21, 27) Név és tárgymutató a m. tört. tárhoz, 28) Magyarország hártanyagombái II. III. 29) Szinnyey, Repertorium I. II. 30) Nyelvelmléktár

1—3, 31) II. Rákóczy önéletrajza, 32) Mátyáskori diplom. emlékek I., 33) Erdélyi országgy. emlékek I., 34) Rupp, Magyarország helyrajza III., 35) Petzvall, Csillagászat, 36) Nagyvárad, 1875. II. 1876. I. 37) A magyar főrendiház irományai 1872—5. 6—8., 38) A magyar főrendiház naplója 3, 39) Különféle tanodai értesítők 40 db.

Ennélfogva a könyvtár állása volt			
187 ⁴ / ₅ végén . . .	5091 db könyv	10,996 ft	42 kr ért.
187 ⁵ / ₆ gyarapodott vétel folyt.	194 " "	591 " 46 "	" "
" ajándék folytán	104 " "	187 " 25 k "	" "
Ennélfogva a könyvtár			
állása 187 ⁵ / ₆ végén . . .	5389 " "	11,775 " 13 "	" "

XI. Jelentés az 187⁵/₆ tanévi jutalomtéttelekről.

A kitüzve volt két jutalomtételre (lsd a m. é. Almanach 16. lapját) f. 1876. évi máj. 31-ig, mint zárhatárnapig csak a magánjogi jutalomtételre, még pedig egyetlen „Egalité“ cz. jelligével ellátot dolgozat érkezett be.

Ezen dolgozat érdemleges megbírálás és jelentéstétel végett Dr. Hoványi Lajos igazgató és Dr. Sipos Árpád ny. r. tanár uraknak adatván ki, a kar elé f. é. jun. 30-án tartott utolsó tanácsulése alkalmával terjesztett bírálati jelentés ekkép hangzik:

Tekintetes Jog- és Államtudományi Kar!

Alólirottak megbizatván, hogy a magyar magánjog köréből kitüzött pályakérdésre beérkezett pályamunka felett véleményt mondjunk, van szerencsénk nézetünket következőkben beterjeszteni:

Noha kezdő, ifju tehetségek kísérleteinél inkább az ügyezet és szorgalom az, mi figyelmet érdemel, s a munkálattól különös tökélyt hiba volna várni, mindamellett kötelességünknek véljük a szóban forgó pályamunka főbb hiányait a lehető kimélettel — föltüntetni.

Ilyen főhiánya mindenekelőtt a pályamunkának, hogy inkább a közönséges magánjog köréhez tartozó értekezésnek lehet tartani, mint olyannak, melynek tárgya hazai magánjogunk intézményei között található. Az értekezés legterjedelmesebb része a közönséges magánjog irodalmi forrásainak segélyével van kidolgozva; e terjedelmes rész kidolgozásánál szerző egyuttal azt a hibát is elkövette, hogy a „testamenti factio activa“ tanát is belevonta — feleslegül — kutatásai körébe. Ellenben a sajátképi pályakérdés tárgyának, t. i. a nők — magyar jog szerinti örökösödési jogának tárgyalására aránytalanul csekély tért juttat; úgy hogy e rész alig nyújt

többet, mint a mennyit e kérdésre nézve — szétszórva bár de — a legtöbb tankönyvben megtalálni lehet. Azon szerves összefüggést, melyben a nők öröklési joga az ösiségi intézménnyel állott, s azon átalakulást, mit az ösiség eltörlése szükségkép maga után vont, hiában keressük; és így — ha szorosán a pályakérdéshez tartanók magunkat — belbecset tartalmazó m a g y a r m a g á n j o g i értekezésnek azt egyáltalán nem mondhatnók, de sőt — mint ilyenek — pályadíjjal leendő jutalmazását sem tudnók ajánlani.

Azonban tekintve azt, hogy a közönséges magánjog irodalma és a külföldi törvények fölhasználása körül igen nagy szorgalmat és tanulmányozási hajlamot tüntet föl, hogy ezen részek szép tanulmánynyal vannak kidolgozva, hogy azon körülmény, miszerint a külföldi és római jogokra nagyobb súlyt fektetett, mint a hazaira, inkább egy felfogási tévedésnek, mint szorgalom és ismerethiánynak tudandó be, -- végül tekintve azt, hogy szerző volt az egyedüli számos pályatársai közül. ki a pályakérdést szorgalmas kutatásra és tanulmányozásra méltatta; mindezen okoknál fogva a pályadíj kiadását, a jeliges levélke fölbontását s az értekezésnek az „Önképző kör“ irattárában leendő elhelyezését bátorkodunk javaslatba hozni.

A pályamunkát ide visszarekesztve vagyunk a tekintetes k. jog- és államtudományi karnak
Nagyváradon, 1876. június 22-én.

alázatos szolgálói

Hoványi Lajos m. k.

Dr. Sipos Árpád

mint a bíráló bizottság tagjai.

A kar ezen jelentést magáévá tévén, az 50 frtnyi jutalmat kiadandónak határozta.

Felbontatván a jeliges levél,

KLEIN DÁVID, III. éves joghallgató neve tünt ki.

A jövő tanévre a jutalomtétel az új tanév megnyitása alkalmával fog kihirdettetni.

XII. Levéltári szemle.

A kar a lefolyt tanévben összesen 12 tanácsulést tartott.
Az érdekesb levéltári okmányok következők:

Levéltári szám	Idegen szám	T á r g y
5	Vall. és köz- okt. minist. 1875. éviszept. 30. 6707 sz. a.	Dr. Molnár Imre ny. rk. tanár. ny. rendes tanárrá neveztetik ki.
12	Ugyanaz 1875. évi okt. 25. 22300sz. a.	Megküldi a tanulmányi alap jogtermészetének megismerésére szolgáló vezér-okmányok gyűjteményét.
23	Ugyanaz 1875. évi okt. 2. 20632 sz. a.	Elrendeli, hogy a vizsgálati bizottságok statisztikai kimutatásai egy példányban a statisztikai hivatalnak is megküldendők.
28	Ugyanaz 1875. okt. 16. 25091 sz. a.	Megengedi, hogy Martelet Ágoston, reál-tanodai tanár, a francia nyelv és irodalomból előadásokat tarthasson.
30	Ugyanaz 1875. okt. 11. 24897 sz. a.	Helybenhagyja az I. félévi tanrendet.
37	Az állam- számvevőség 1875. évi okt. 25. 7960 sz. a.	Helyesnek találja és utalványozza a beszerzett légszeszlámpák és csillárok 584 frtnyi számadását.
52	Vall. és köz- okt. ministe- rium 1875. nov. 1. 25826 sz. a.	Az engedélyezett szolgálai állomással ideiglenesen 50 frt lakpénzt is köt egybe.
55	Ugyanaz 1875. nov. 9. 27766 sz. a.	A „Századok“ czimű folyóiratnak a könyvtár részére leendő megrendelését elrendeli.
76	Ugyanaz 1875; nov. 19. 28805 sz. a.	Meghagyja Gedeon Albert végzett joghallgatónak Alapy-féle 210 frtnyi ösztöndíját a szigorlati évre.
81	Ugyanaz 1875. decz. 1. 29623 sz. a.	Megengedi, hogy a II. félévben a művelődési történetet Dr. Kürthy János adhassa elő.

Levél- tári szám	Idegen szám	T á r g y
83	Vall. és köz- okt. ministe- rium 1875. évi decz. 1. 29830 sz. a.	Helyesnek találja és jóváhagyja az 187 ⁴ / ₅ évi könyvtári számadást, és a kisebb átalánynak a könyvtári dotációhoz csa- tolását és együttes elszámolását meg- engedi.
84	Ugyanaz 1875. decz. 1. 19218 sz. a.	Szabályrendelet, melynek értelmében az egy évi önkénytesek is a leczkékre eljárni kötelesek.
85	Ugyanaz 1875. decz. 23. 25320 sz. a.	Domanovszky Endre bölcsészettörténeti művének II. kötetét ajándékozta. (Ennek folytán az I. k. utólag vétel útján be- szereztetett).
87	Ugyanaz 1875. évi dec. 10. 30446 sz. a.	A nagy szünidőket jul.—augusztus hóna- pokra teszi át és az 187 ⁵ / ₆ tanévet ju- nius végével befejeztetni rendeli.
108	A n.-várad i. sz. püspök 146 sz. a.	Átirata, melylyel a tanári testületet és joghallgató ifjuságot meghívja a Deák Ferenczért 1876. febr. 5-én tartandó gyászisteni tiszteletre.
111	Vall. és köz- okt. minist. 1876. 156 eln. sz. a.	Jelküldi a Deák F. haláláról szóló, a kép- viselőház által kiadott gyászjelentést.
112	Ugyanaz 1176. jan. 30. 154. eln. sz. a.	Deák F. emlék-ünnepély tartását ren- deli el.
115	—	Részvétfelirat a képviselőházhoz Deák F. halála alkalmából (Lsd az Almanach 16 lapját).
118	—	Felterjesztés a Szabályzat 60. §-ának megszüntetése tárgyában (Lásd a 212. számot).
120	Vall. és k. o. m. 1876. jan. 25. 267 sz. a.	Előlépteti Gedeon László 3-ad évi jog- hallgatót, egy Koháry-féle 300 frtos, Bíró József 2-od évi joghallgatót egy Alapy-féle 210 frtos, és Ember József 2-od évi joghallgatót egy Koháry-féle 150 frtos ösztöndíji állomásra.
122	A n.-várad g. kath. püs- pök 141 sz. a.	Átirata, melylyel a tanári testületet és a joghallgató ifjuságot meghívja a Deák Ferenczért tartandó requiemre.

Levél- tári szám	Idegen szám	T á r g y
124	—	A pozsonyi k. akadémia emlékirata egy Pozsonyban felállítandó Deák Ferencz egyetem tárgyában.
133	Vall. és köz- okt. minist. 1876. febr. 2. 660 sz. a.	Leküldi a muzeumi Széchényi-könyvtár kettős példányainak jegyzékét, hogy abból a helybeli könyvtár részére ritkább munkák megvásároltassanak. (8 frt 49 kr áru könyvek vásároltattak).
146	A kolozsvári m. k. t. egyetem	Jogi karának Dr. Korbuly Imre haláláról szóló gyászjelentése (Lsd a 16. lapot)
160	Vall. és köz- okt. m. 1876. márcz. 14. 5301 sz. a.	Helybenhagyja a II. félévi tanrendet.
162	A m. képviselők ház elnöke 1876. évi márcz. 20. 862 sz. a.	Átirat, melyben értesít, hogy a képviselőházinyomtatványok 1872-től fogva a helybeli könyvtár részére félretétek. Ezért köszönet mondatik.
175	Keleti K. m. tanácsos. 121 congr. sz. a.	Átirat, melyben az Akadémiát fölhívja, hogy a f. évi augusztus hóban Budapesten tartandó IX. nemzetközi statisztikai congressus alkalmával rendezendő könyvkiállításban részt vegyen. Megtörténik.
182	Vall. és köz- okt. minist. 1876. évi márcz. 30-án 6981 sz. a.	Szabályrendelet, melynek értelmében az új szigorlati rend 3 §-a azokra is alkalmazandó, kik már a birói államvizsgálatot is letették és most 4 évesek.
193	Dr. Pauler Tivadar 1876. évi apr. 8-án 10 sz. a.	Átirata, melyben tudósít, hogy a Jettini ösztöndíj-alapítvány igazgatójává választott.
194	A n.-várad prémontrei főgymn. igaz- gatójának 1876. apr. 24. 547 sz. a.	Átirata, melylyel a tanári kart és joghallgató ifjuságot a f. év apr. 26-án tartandó Toldy-emlékünnepeyre meghívja.

Levél-tári szám	Idegen szám	T á r g y
200	Vall. és köz- okt. minist. 1876. évi apr. 28-án 7959 sz. a.	Turcsányi Vincze ny. r. jogtanárnak meg- rongált egészsége helyreállítására fél évi szabadságidőt ad s megengedi, hogy őt ez alatt Dr. Kürthy János ny. r. tanár helyettesitse.
202	—	A pozsonyi akadémia kebelében tartott Deák gyászünnepe emléklapjai.
203	Vall. és köz- okt. minist. 1876. évi apr. 26. 8314 sz. a.	Az akadémia összes felszerelvényeiről leltár felterjesztését rendeli el. Meg- történt (az összes ingóságok értéke 19199 frt 02 kr. o. é.)
212	Ugyanaz 1876. évi máj. 19. 3171 sz: a.	A szabályzat 60 §-át megváltoztathatónak nem találja.
215	—	Átirat a szegedi országos kiállítás bizott- ságához, hogy a helybeli akadémia is óhajt részt venni a kiállításnál.
220	—	Nagyvárad városának fölirata a kir. tábla fölosztása esetére egy országos fötör- vényszéknek Nagyváradon leendő el- helyezése tárgyában.
229	A magyar- jogászgyűlés állandó bi- zottságának	Átirata a f. év jun. 25-én Budapesten megnyitandó 6-ik magyar jogászgyűlés tárgyában.
231	Vall. és köz- okt. m. 1876. évi jun. 10-én 9253 sz. a.	Az igazgató által a szolgálai állomásra ki- nevezett Szöllösy Kálmánt ezen állás- ban megerősíti.
235	—	Gyászjelentés Turcsányi V. haláláról.
236	—	A m. orvosok és természetvizsgálók meg- hívója a f. é. Mármaros-Szigeten tar- tandó XIX. nagygyűlésre.
237	Az állam- számvevőség 1876. jun. 9. 4129 sz. a.	Az 1874 ⁴ / ₅ tan. évben befolyt tandijokról szóló számadást helyesnek találja.
243	Vall. és köz- okt. m. 1876. évi jun. 14. 10731 sz. a.	18 db ablakfüggöny elkészítésére 90 frtot utalványoz.

Levél- tári szám	Idegen szám	T á r g y
244	Ugyanaz 1876. év. jun. 9. 741 eln. sz. a.	Szabályrendelet a hivatalos póstai küldemények csomagolása iránt.
246	—	Gyászjelentés Dr. Vida József kassai jogtanár haláláról (lsd a 19. lapot).
248	Vall. és köz- okt. m. 1876. évi jun. 23. 9760 sz. a.	Tudatja, hogy az új épület építésének vállalkozóival eszközölné végleges leszámolás és a prémontrei rend követeléseinek megállapítása végett a helyszíni tárgyalások foganatosítására Boros Frigyes m. k. orsz. építészeti felügyelőt küldte ki.
263	Földm. ipar s kereskedelmi minister ur 1876. jun. 25. 169 Congr. sz. a.	Fölhívja a jog és államtudományi tanári kart, hogy magát a f. é. sept. 1—7. Budapesten tartandó IX. nemzetközi statisztikai kongresszuson egy tagja által képviseltesse. — Képviselőül Dr. Szmély K. kéretik föl.

Figyelmeztetés.

A beigtatások és beiratások az 1876/7. tanévre f. é. sept. 1—8-ig történnek, mire nézve a joghallgató urak a szabályzat 47. és 49 §§-aira, a tandíjfizetés tekintetében pedig ugyanannak 19. és 20 §§-aira figyelmeztetnek.

A pót- és ismétlő vizsgálatok f. é. sept. 1-től 15-ig tartanak, a nyilvános előadások sept. 16-án kezdetnek meg. Kelt Nagyváradon, 1876. jul. hó 1-én.

Az igazgatóság.

